

Ecologische quickscan Raadhuisstraat 126 te Hoogerheide

April 2021
Maasarend, Praktisch in ecologie
In opdracht van:
Welmers Burg Stedenbouw / Dingemans Beheer BV

Ecologische quickscan Raadhuisstraat 126 te Hoogerheide

Opdrachtgever:

Welmers Burg Stedenbouw / Dingemans Beheer BV
Spijksedijk 8 / Raadhuisstraat 135
4207 GN Gorinchem / 4631 ND Hoogerheide
Contactpersonen:
Mevr. E. Hoogendoorn / Dhr. J. Dingemans

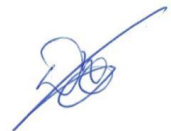
Opdrachtnemer:

Maasarend, Praktisch in ecologie
Baksweer 203
4941 LJ Raamsdonksveer
06-48270533
dennis@maasarend.nl
www.maasarend.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 2021-071-1
Datum: 29 april 2021
Datum laatste wijziging: 1 april 2022

Auteur:
Dennis Maas

Kwaliteitscontrole:
Iris van der Arend

Inhoud

1. Inleiding, doel en werkwijze onderzoek	3
2. Projectgebied en voorgenomen ontwikkelingen.....	4
3. Wetgeving	8
4. Resultaten onderzoek.....	10
Literatuur	18
Bijlage 1: Artikel 3.1 Wet Natuurbescherming 2017.....	19
Bijlage 2: Artikel 3.5 Wet Natuurbescherming 2017.....	20
Bijlage 3: Artikel 3.10 Wet Natuurbescherming 2017.....	21
Bijlage 4: Vogelwaarnemingen tijdens veldbezoek.....	22

1. Inleiding, doel en werkwijze onderzoek

Initiatiefnemer Dingemans Beheer BV is voornemens om het projectgebied aan de Raadhuisstraat te Hoogerheide opnieuw in te richten en ter plaatse appartementen met parkeergelegenheid te realiseren. Hiervoor zal de huidige bebouwing worden gesloopt.

Welmers Burg Stedenbouw heeft namens de initiatiefnemer aan Maasarend, Praktisch in ecologie gevraagd om een ecologische quickscan uit te voeren. Het doel van een ecologische quickscan is om inzicht te krijgen in de aanwezigheid van beschermde gebieden, beschermde soorten flora en fauna en beschermde houtopstanden. Tevens dient dit onderzoek om te toetsen of er bij een ruimtelijke ontwikkeling kans is op overtreding van de Wet natuurbescherming (Rijksoverheid, 2017).

Maasarend heeft eerst een bureaustudie uitgevoerd naar mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten binnen het projectgebied en de directe omgeving. Vervolgens heeft er op 23 april 2021 een veldonderzoek plaatsgevonden, waarbij de projectlocatie is onderzocht op de aanwezigheid van beschermde flora en fauna of de aanwezigheid van geschikt habitat voor beschermde soorten. Het veldbezoek is uitgevoerd bij een temperatuur van 13 °C, windkracht 3 Beaufort NO en bij zonnige omstandigheden.

2. Projectgebied en voorgenomen ontwikkelingen

Het projectgebied bevindt zich langs de Raadhuisstraat aan de rand van het centrum van Hoogerheide (Figuur 1). De locatie maakt deel uit van de gemeente Woensdrecht, in de provincie Noord-Brabant.

Figuur 1 Locatie van het projectgebied.

Het projectgebied betreft een terrein met aan de west- en zuidzijde parkeergelegenheid (Figuur 2), een laagbouw met winkels (Figuur 3) en twee woonhuizen (Figuur 4) met verwilderde achtertuin (Figuur 5).

De initiatiefnemer is voornemens om ter plaatse 28 appartementen in een u-vormige opzet te realiseren, rondom een groene binnentuin, aangevuld met 52 tot 68 parkeerplaatsen (Figuur 6 en Figuur 7). Hiervoor dient de huidige bebouwing te worden gesloopt en de verwilderde vegetatie in de achtertuin te worden verwijderd.

Figuur 2 Achterzijde van het projectgebied, bekeken vanaf het westelijke parkeerterrein in de richting van de Onze Lieve Vrouw Hemelvaartkerk.

Figuur 3 Achterzijde van de laagbouw met winkels.

Figuur 4 Voorzijde van de twee woonhuizen.

Figuur 5 Verwilderde tuin achter de twee woonhuizen.

Schaal 1:1.000

Voorkeursvariant

Appartementen met portiekontsluiting, totaal 28 appartementen
51 parkeerplaatsen op eigen terrein t.b.v. het wonen -> gemiddeld 1,8 parkeerplaats/appartement

Ruimtelijke studie Raadhuisstraat 126 e.o. Hoogerheide
6 juli 2020 10

Figuur 6 Voorkeursvariant toekomstige situatie. (Welters Burg Stedenbouw, 2020)

Figuur 7 Vogelvluchtimpresie vanaf Raadhuisstraat. (Welters Burg Stedenbouw, 2020)

3. Wetgeving

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht (Rijksoverheid, 2017). Om niet in overtreding te komen van de Wet natuurbescherming dient voorafgaand aan werkzaamheden in de openbare ruimte, een ecologische quickscan uitgevoerd te worden. In deze quickscan wordt in beeld gebracht of er (mogelijk) beschermde natuurgebieden of beschermde flora en fauna aanwezig is in het plangebied. Hierbij wordt gekeken naar Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland met betrekking tot gebiedsbescherming en vaatplanten, vleermuizen, overige zoogdieren, vogels, reptielen en amfibieën, insecten en vissen met betrekking tot soortbescherming.

De Wet natuurbescherming kent, met betrekking tot soortbescherming, drie verschillende beschermingsregimes met elk hun eigen verbodsbepalingen. Dit betreft de beschermingsregimes:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (§ 3.1 Wnb);
2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (§ 3.5 Wnb);
3. Beschermingsregime andere soorten (§ 3.10 Wnb).

De belangrijkste artikelen met verbodsbepalingen vanuit deze beschermingsregimes in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen zijn artikel 3.1, artikel 3.5 en artikel 3.10 (bijlagen 1 t/m 3).

Per provincie wordt voor enkele algemeen voorkomende soorten vrijstelling verleend voor de verboden in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming 2017 in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen. Voor de provincie Noord-Brabant geldt dat er voor de soorten in Tabel 1 vrijstelling kan worden verleend voor het overtreden van verbodsbepalingen, zoals het opzettelijk verstoren van soorten of vernielen van verblijfplaatsen.

Amfibieën	Zoogdieren
Bruine kikker	Aardmuis
Gewone pad	Bosmuis
Kleine watersalamander	Dwergmuis
Meerkikker	Dwergspitsmuis
Middelste groene kikker (Bastaardkikker)	Egel
	Gewone bosspitsmuis
	Haas
	Huisspitsmuis
	Konijn
	Ondergrondse woelmuis
	Ree
	Rosse woelmuis
	Tweekleurige bosspitsmuis
	Veldmuis
	Vos
	Wild zwijn
	Woelrat

Tabel 1 Lijst van vrijgestelde soorten Noord-Brabant (Provincie Noord-Brabant, 2019).

Naast de bescherming van natuurgebieden en de bescherming van flora en fauna wordt vanuit de Wet natuurbescherming aandacht besteed aan de bescherming van houtopstanden. Er kan sprake zijn van een meldplicht, herplantplicht of een kapverbod bij houtopstanden buiten de bebouwde kom groter dan 10 are of met meer dan 20 laanbomen.

4. Resultaten onderzoek

Voor aanvang van het veldbezoek heeft er een bureaustudie plaats gevonden naar het voorkomen van beschermde natuurgebieden en/of beschermde flora en fauna in het projectgebied, waarbij vrij verkrijgbare bronnen zijn geraadpleegd (Waarneming.nl en NDFV Verspreidingsatlas, z.d.). Tijdens het veldbezoek zijn de gegevens van de bureaustudie aangevuld met inzichten vanuit veldervaring.

Vervolgens is er gekeken of voorgenomen werkzaamheden invloed kunnen hebben op deze soorten. In Tabel 2 zijn de resultaten van de bureaustudie opgenomen.

Soort	Aanwezig	Mogelijk aanwezig	Niet aanwezig	Invloed	Mogelijk invloed	Geen invloed
Gebieden	X				X	
Vaatplanten		X			X	
Vleermuizen	X				X	
Overige zoogdieren		X			X	
Vogels	X				X	
Reptielen en amfibieën			X			X
Insecten			X			X
Vissen			X			X
Hout-opstanden			X			X

Tabel 2 Resultaten bureaustudie.

Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie en het veldbezoek volgen hierna de conclusies voor eventueel te nemen vervolgacties, waaronder nader onderzoek. Deze worden eerst per soortgroep behandeld aan de hand van waarnemingen uit zowel de bureaustudie als het veldbezoek. Vervolgens worden de uitkomsten samengevat in een tabel.

Gebiedsbescherming

Het projectgebied ligt niet binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Brabant (NNB) of een Natura 2000 gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied betreft het gebied Brabantse Wal op 800 meter afstand (Figuur 8). Binnen Natura 2000 gebied Brabantse Wal komen de volgende stikstofgevoelige habitattypen voor:

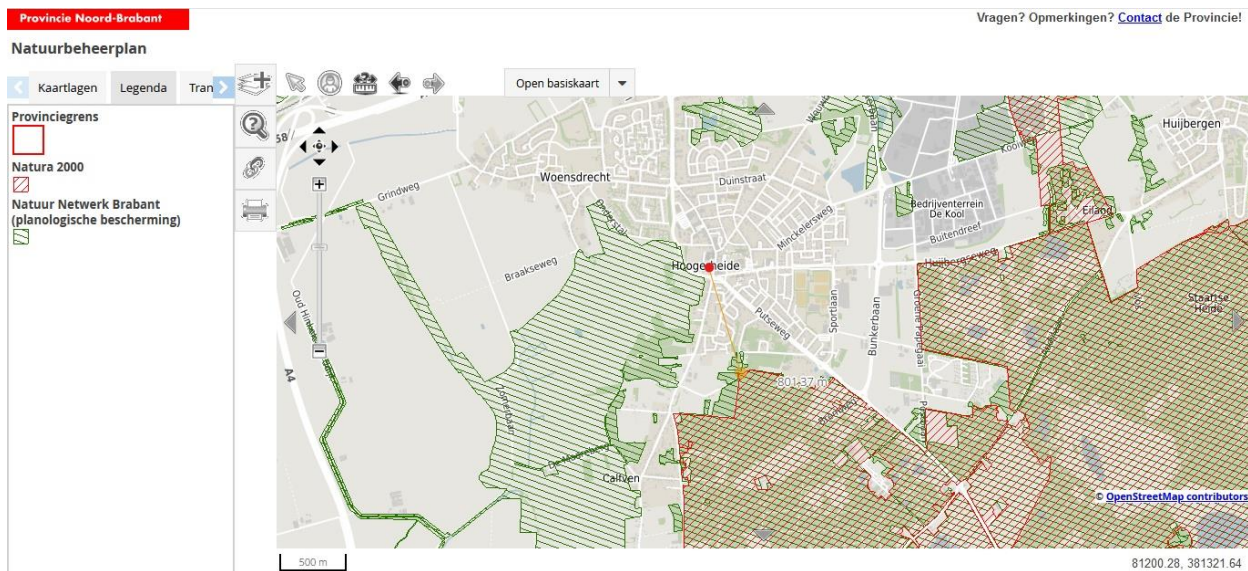
- H2310 Stuiwanden met struikheide;
- H2330 Zandverstuivingen;
- H3110 en H3130 (Zeer) Zwakgebufferde vennen;
- H3160 Zure vennen;
- H4010A Vochtige heiden;
- H4030 Droge heide.

Op enkele meters, aan de overzijde van de Scheldeweg, liggen gronden die tot het NNB behoren. Dit betreffen nog naar natuur om te vormen landbouwgebieden (beheertype N00.01 Nog om te vormen landbouwgrond naar natuur), enkele stroken

N12.02 Kruiden- en faunairijk grasland en enkele stroken N15.02 Dennen-, eiken- en beukenbos. Hier bevinden zich eveneens locaties die behoren tot de groenblauwe mantel.

Met de in 2019 nieuw gelanceerde rekentool van Aerius is te berekenen of een project zorgt voor stikstofdepositie (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, 2019). Indien de depositie van stikstof op een stikstofgevoelig habitatype binnen een nabijgelegen natuurgebied boven 0,00 mol/ha/jaar is dan is het project vergunningsplichtig.

Figuur 8 Ligging projectgebied t.o.v. Natura 2000 gebieden en Natuur Netwerk Brabant (Provincie Noord-Brabant, z.d.).

Door de nabijheid van het projectgebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden, valt op voorhand niet uit te sluiten dat er negatieve effecten ontstaan door de geplande werkzaamheden op stikstofgevoelige habitattypen. Nader onderzoek naar de stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen, door middel van een Aerius berekening, moet hier meer inzicht in verschaffen.

Gebieden die behoren tot het NNB of de groenblauwe mantel zijn beschermd via provinciale ruimtelijke structuurvisies en verordeningen. Activiteiten in deze gebieden zijn alleen toegestaan als er geen sprake is van negatieve effecten op de wezenlijke waarden van het gebied. Doordat het projectgebied gelegen is buiten de NNB of groenblauwe mantel is geen sprake van effecten op de wezenlijke kenmerken of waarden hiervan.

Vaatplanten

Binnen ca. 1,5 kilometer van het projectgebied is de afgelopen 10 jaar de beschermde soort Kleine wolfsmelk aangetroffen (NDFV Verspreidingsatlas, z.d.). Deze soort is voor het laatst waargenomen in 2011 op 1,5 kilometer ten zuidwesten van het projectgebied.

Tijdens het veldbezoek op 23 april 2021 zijn enkel algemeen voorkomende, ruderaal soorten aangetroffen, waaronder: Duizendblad, Bijvoet, Kleine veldkers, Stinkende gouwe, Winterpostelein, Vroegeling, Heermoes, Zachte ooievaarsbek, Smalle

weegbree, Straatgras, Boerenwormkruid, Paardenbloem, Taxus, Rode klaver en Grote brandnetel.

Er is geen geschikt habitat voor beschermde vaatplanten aangetroffen tijdens het veldbezoek.

Negatieve effecten van de voorgenomen ontwikkeling op beschermde vaatplanten kunnen hiermee worden uitgesloten.

Vleermuizen

Vanuit de bureaustudie is het aannemelijk dat de volgende soorten gebruik maken van het projectgebied of de directe omgeving:

- Baardvleermuis;
- Franjestaart;
- Gewone dwergvleermuis;
- Gewone/Grijze grootoorvleermuis;
- Laatvlieger;
- Rosse vleermuis;
- Ruige dwergvleermuis;
- Watervleermuis.

In de afgelopen 10 jaar zijn deze soorten vastgesteld binnen 1,5 kilometer van het projectgebied. De dichtstbijzijnde waarneming betreft een waarneming van keutels van Gewone of Grijze grootoorvleermuis tijdens een monitoring van vleermuizen op zolders. Dit betreft waarschijnlijk een waarneming op de kerkzolders van de O.L.V. Hemelvaartkerk. Het merendeel van de waarnemingen concentreert zich langs de bosranden ten zuiden van het projectgebied.

Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat er in de laagbouw met winkels geen open stootvoegen aanwezig zijn die toegang geven tot een spouw. Onder de boeiboorden is beperkt ruimte aanwezig voor een zomer- of paarverblijfplaats van één of enkele individuen (Figuur 9) van Gewone of Ruige dwergvleermuis. De aanwezigheid van zomer- of paarverblijfplaatsen is hiermee niet volledig uit te sluiten. Massawinterverblijven of kraamkolonies zijn wel uit te sluiten in de laagbouw.

Er zijn geen open stootvoegen aanwezig in de twee woningen met huisnummers 126 en 128. De dakpannen sluiten nauw aan op de houtconstructie van het dak op de kopgevels. Dit maakt de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in de beide woonhuizen niet waarschijnlijk, maar niet volledig uit te sluiten.

De laagbouw en de twee woonhuizen zijn te beperkt van omvang of hoogte om een belangrijke functie te vervullen als vliegroute. De verwilderde tuin is te beperkt van omvang om de functie van essentieel foerageergebied te kunnen vervullen. Er zijn in de directe omgeving van het projectgebied, met name ten zuiden, foerageergebieden aanwezig van een hoge kwaliteit.

Negatieve effecten op vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn uit te sluiten.

Negatieve effecten op boom bewonende vleermuizen zijn uit te sluiten, omdat er geen geschikte bomen binnen het projectgebied of de directe omgeving aanwezig zijn.

Negatieve effecten op gebouwbewonende vleermuizen zijn niet volledig uit te sluiten.

Figuur 9 Ruimte tussen boeiboord en buitenmuur van laagbouw.

Overige zoogdieren

Op basis van de bureaustudie is de aanwezigheid van enkele vrijgestelde soorten te verwachten binnen het plangebied, die de afgelopen 10 jaar binnen 1,5 kilometer van het projectgebied zijn vastgesteld: Aardmuis, Bosmuis, Egel, Gewone bosspitsmuis, Haas, Huismuis, Huisspitsmuis, Konijn, Mol, Ree, Rosse woelmuis, Veldmuis, Vos en Woelrat.

In het veld is voor de vastgestelde, niet vrijgestelde soorten, het ecologisch belang van het projectgebied verder bepaald. Dit betreft de soorten Boomarter, Bunzing en Eekhoorn.

Er is binnen het projectgebied geen geschikt habitat aanwezig voor deze beschermde soorten. Hoge, dikke bomen ontbreken binnen het projectgebied. De verwilderde tuin ligt geïsoleerd en heeft geen verbinding met potentieel geschikt habitat in de directe omgeving.

Negatieve effecten op beschermde overige zoogdieren kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Vogels

Op basis van de bureaustudie is de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten mogelijk. Dit betreft nesten van de soorten Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Sperwer, Wespandief.

Voor de roofvogels betreft het allemaal waarnemingen in bossen ten zuid(west)en van het projectgebied. In alle gevallen gaat het om jagende individuen of individuen ter plaatse. Nestlocaties zijn niet vastgesteld in de directe omgeving van het projectgebied de afgelopen 10 jaar. Binnen het projectgebied zijn geen hoge bomen aanwezig voor nestlocaties van deze soorten.

Voor Grote gele kwikstaart gaat het eveneens om waarnemingen die niet duiden op een nestlocatie in de omgeving. Huismus en Gierzwaluw, twee beschermde gebouw bewonende soorten, zijn de afgelopen 10 jaar op diverse locaties rondom het projectgebied waargenomen.

Tijdens het veldbezoek zijn de volgende soorten waargenomen binnen het projectgebied en de directe omgeving: Heggenmus, Huismus, Kauw, Merel, Pimpelmees, Tjiftjaf, Vink en Zwarte roodstaart.

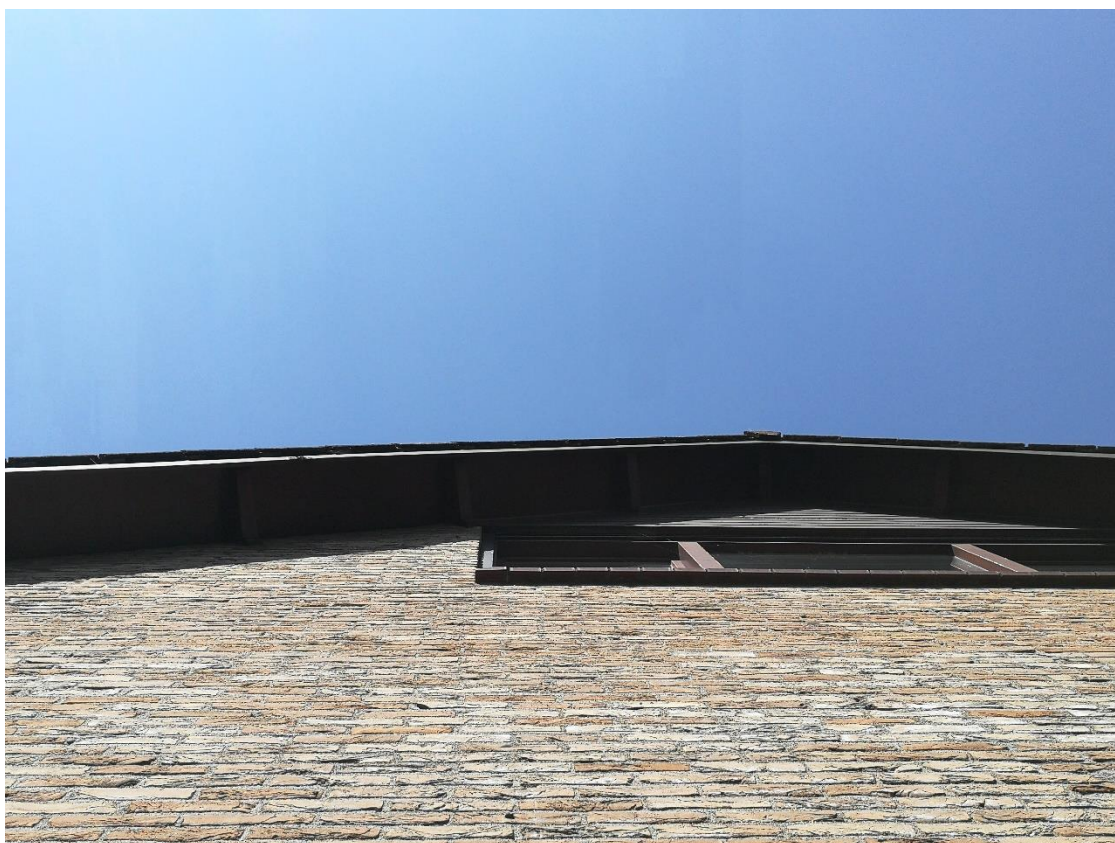
Alle vogelwaarnemingen, uit het projectgebied en de directe omgeving, zijn op kaart gezet in bijlage 4.

Binnen het projectgebied zijn geen beschermde soorten of soorten met jaarrond beschermde nesten waargenomen tijdens het veldbezoek op 23 april 2021. De laagbouw met winkelpanden is niet geschikt voor beschermde gebouw bewonende soorten. Voor de twee woonhuizen aan de Raadhuisstraat geldt dat de ruimte onder de eerste rij dakpannen in potentie geschikt is voor nestlocaties van Huismus. Het ontbreekt echter aan de combinatie van elementen voor een geschikt leefgebied van Huismus. De mogelijkheden om te drinken, mogelijkheden voor nestgelegenheid, mogelijkheden om een zandbad te nemen, voldoende opgaande vegetatie voor dekking, foerageermogelijkheden en sociale interactie liggen te versnipperd en ver van elkaar verwijderd om geschikt leefgebied voor Huismus te zijn (BIJ12, 2017). Enkele van deze elementen zijn wel aanwezig binnen het projectgebied of de directe omgeving. Een continu aanbod aan open water ontbreekt echter binnen een straal van 200 meter van het projectgebied. Al deze elementen zijn benodigd in de directe omgeving van een nestlocatie. Als één van deze elementen ontbreekt, is de betreffende locatie niet geschikt voor broedende Huismussen.

De dichtstbijzijnde populatie van Huismus is tijdens het veldbezoek aangetroffen langs de Putseweg, ten zuidoosten van het projectgebied. Dit komt overeen met de resultaten van de bureaustudie.

Gierzwaluw is niet waargenomen tijdens het veldbezoek, maar het veldbezoek is uitgevoerd in de periode dat de meeste Gierzwaluwen nog terug moeten komen uit hun overwinteringsgebieden. De kopgevels van de woningen aan de Raadhuisstraat 126 en 128 zijn in potentie geschikt voor nestgelegenheid van Gierzwaluw. De kopgevel van huisnummer 126 staat echter te dicht tegen de bebouwing van Raadhuisstraat 124, waardoor niet voldoende vrije onbelemmerde uitvliegruimte beschikbaar is. De dakpannen sluiten netjes en nauw aan op de dakconstructie, maar de nokpannen bieden wel voldoende ruimte voor een potentiële nestlocatie (Figuur 10).

Figuur 10 Dakpannen sluiten nauw aan op dakconstructie van kopgevels.

Negatieve effecten op beschermde vogels of jaarrond beschermde nesten kunnen hiermee niet op voorhand worden uitgesloten. Nader onderzoek naar Gierzwaluw dient inzicht te verschaffen in de aanwezigheid van nestlocaties van deze soort.

Reptielen en amfibieën

Uit de bureaustudie komt naar voren dat de volgende beschermde soorten reptielen en amfibieën in de afgelopen 10 jaar zijn vastgesteld binnen 1,5 kilometer van het projectgebied: Poelkikker, Rugstreeppad, Alpenwatersalamander en Levendbarende hagedis. Al deze waarnemingen zijn gedaan op enige afstand van het projectgebied.

Er is binnen het projectgebied geen geschikt habitat aangetroffen voor deze soorten. Er zijn geen voortplantingswateren of geschikt landhabitat aanwezig. Het projectgebied heeft een te versnipperde ligging ten opzichte van de gebieden waar deze soorten zijn waargenomen. Ook voor algemene, vrijgestelde soorten ontbreekt geschikt habitat.

Negatieve effecten op beschermde soorten reptielen en amfibieën kunnen hiermee worden uitgesloten.

Insecten

De afgelopen 10 jaar zijn de volgende beschermde insecten vastgesteld binnen 1,5 kilometer van het projectgebied: Teunisbloempijlstaart, Grote vos. Beide soorten zijn waargenomen langs bosranden ten zuiden van het projectgebied.

Zowel Teunisbloempijlstaart als Grote vos zijn afhankelijk van een combinatie van hoge opgaande bomen of struwelen en open plekken. Beide soorten voelen zich thuis in vochtige bossen, langs bosranden en open plekken in bossen. (De Vlinderstichting, z.d.)

Er is door het ontbreken van een diverse, opgaande begroeiing geen geschikt habitat aanwezig voor deze soorten binnen het projectgebied of de directe omgeving.

Negatieve effecten op beschermde soorten insecten kunnen hiermee worden uitgesloten.

Vissen

Sinds 2010 zijn geen beschermde vissen binnen het projectgebied of de directe omgeving vastgesteld.

Er is geen geschikt habitat aanwezig in het projectgebied of de directe omgeving, door het ontbreken van waterlopen of -partijen.

Negatieve effecten op beschermde soorten vissen kunnen worden uitgesloten.

Houtopstanden

Er is geen sprake van beschermde houtopstanden, omdat er geen bomen aanwezig zijn binnen het projectgebied.

Eindconclusie

Tabel 3 geeft een samenvattend overzicht of er aanvullend onderzoek noodzakelijk is voor de eerder genoemde soortgroepen. Vanuit deze ecologische quickscan komt naar voren dat aanvullend onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen en nestlocaties van Gierzwaluw noodzakelijk is. Vanuit de resultaten van dit aanvullend onderzoek kan het nodig zijn om compenserende en/of mitigerende maatregelen te treffen en een ontheffing op de Wet natuurbescherming aan te vragen.

Soort	Aanvullend onderzoek	Periode/frequentie
Gebieden	<ul style="list-style-type: none"> Onderzoek naar de stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen door middel van Aeries berekening 	<ul style="list-style-type: none"> Voorafgaand aan start werkzaamheden
Vaatplanten	<ul style="list-style-type: none"> Geen 	<ul style="list-style-type: none"> N.v.t.
Vleermuizen	<ul style="list-style-type: none"> Onderzoek naar verblijfplaatsen gedurende kraamperiode en paarperiode van vleermuizen 	<ul style="list-style-type: none"> Jaarrond onderzoek conform het Vleermuisprotocol 2021 tussen 15 mei en 1 oktober
Overige zoogdieren	<ul style="list-style-type: none"> Geen 	<ul style="list-style-type: none"> N.v.t.
Vogels	<ul style="list-style-type: none"> Onderzoek naar Gierzwaluw 	<ul style="list-style-type: none"> 3 bezoeken tussen 1 juni en 15 juli
Reptielen en amfibieën	<ul style="list-style-type: none"> Geen 	<ul style="list-style-type: none"> N.v.t.
Insecten	<ul style="list-style-type: none"> Geen 	<ul style="list-style-type: none"> N.v.t.
Vissen	<ul style="list-style-type: none"> Geen 	<ul style="list-style-type: none"> N.v.t.
Houtopstanden	<ul style="list-style-type: none"> Geen 	<ul style="list-style-type: none"> N.v.t.

Tabel 3 Benodigd aanvullend onderzoek.

Onderstaande maatregelen tijdens de werkzaamheden zijn altijd geldend:

- Vanuit de Zorgplicht is het een eis om voorzichtig te handelen met alle voorkomende flora en fauna;
- Indien, ondanks zorgvuldig handelen, er schade lijkt te ontstaan aan beschermde flora en fauna, wordt er direct contact opgenomen met een ter zake deskundige ecoloog;
- Om bodem bewonende dieren de mogelijkheid te geven een nieuw leefgebied te vinden, wordt er gefaseerd gewerkt bij de verwijdering van vegetatie, stobben en bodemmateriaal;
- Dieren krijgen de rust en kans om zich te verplaatsen, indien zij worden aangetroffen tijdens werkzaamheden;
- Werkzaamheden worden uitgevoerd tussen zonsopkomst en zonsondergang. Verlichting dient vleermuisvriendelijk te zijn om verstoring te voorkomen zoals: UV-vrije verlichting, beperkte hoogte lichtmasten, convergerende en naar beneden gerichte verlichting en geen sterk bundellicht;
- Vestiging van Rugstreeppad voorkomen door puinhopen te verwijderen, rijsporen en plasvorming te voorkomen. Daarnaast is het mogelijk een scherm in te graven rondom het plangebied. Deze dient 10 cm te worden ingegraven en verder bovengronds een hoogte van 50 cm te hebben;
- Er wordt rekening gehouden met broedvogels en het broedseizoen van 15 maart tot en met 15 augustus. Werkzaamheden worden gestart voor of na het broedseizoen. Ook buiten deze datumgrenzen dient men alert te zijn op de aanwezigheid van broedende vogels.

Literatuur

BIJ12. (2017). *Kennisdocument Huismus, Passer domesticus*. Utrecht: BIJ12.

De Vlinderstichting. (z.d.). *Grote vos*. Opgeroepen op januari 27, 2020, van <https://www.vlinderstichting.nl/vlinders/overzicht-vlinders/details-vlinder/grote-vos>

NDFF Verspreidingsatlas. (z.d.). *NDFF Uitvoerportaal*. Opgeroepen op april 23, 2021, van <https://www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul>

Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit. (z.d.). *Invasieve exoten: Unielijst*. Opgeroepen op maart 23, 2021, van <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/invasieve-exoten/unielijst-invasieve-exoten>

Provincie Noord-Brabant. (2019). *Interim omgevingsverordening Noord-Brabant*. 's Hertogenbosch: Provincie Noord-Brabant.

Provincie Noord-Brabant. (z.d.). *Natuurbeheerplan*. Opgeroepen op maart 23, 2021, van <https://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu. (2019, december 10). *Aerius Calculator*. Opgeroepen op maart 23, 2021, van <https://calculator.aerius.nl/calculator/>

Rijksoverheid. (2017, januari 1). *Wet Natuurbescherming*. Opgeroepen op september 21, 2020, van <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2018-07-01>

Sepers, B. (2018). *Nader onderzoek vleermuizen. Slotjes Midden te Oosterhout. Onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming*. Oosterhout: Antea Group.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus. (2020). *Vleermuisprotocol 2021*. Odijk: Netwerk Groene Bureaus. Opgeroepen op februari 22, 2021, van <https://www.vleermuisprotocol.nl/werken-aan-kwaliteit/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>

Waarneming.nl. (z.d.). Opgeroepen op april 23, 2021, van <https://waarneming.nl/locations/users/66313/species/>

Welmers Burg Stedenbouw. (2020). *Ruimtelijke Studie Hoogerheide Raadhuisstraat 126 en omgeving*. Gorinchem: Welmers Burg Stedenbouw.

Bijlage 1: Artikel 3.1 Wet Natuurbescherming 2017

Artikel 3.1 Wet Natuurbescherming 2017

- 1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.*
 - 2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.*
 - 3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.*
 - 4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.*
 - 5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.*
- (Rijksoverheid, 2017)*

Bijlage 2: Artikel 3.5 Wet Natuurbescherming 2017

Artikel 3.5 Wet Natuurbescherming 2017

- 1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.*
- 2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.*
- 3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.*
- 4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.*
- 5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. (Rijksoverheid, 2017)*

Bijlage 3: Artikel 3.10 Wet Natuurbescherming 2017

Artikel 3.10 Wet Natuurbescherming 2017

- 1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden: a) in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen, b) de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of c) vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.*
- 2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen: a) in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde, b) ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen, c) ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden, d) ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren, e) in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw, f) in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer, g) in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, h) in het algemeen belang, of i) bestendig gebruik.*
- 3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden. (Rijksoverheid, 2017)*

Bijlage 4: Vogelwaarnemingen tijdens veldbezoek

